

Revisionsrapport 11/2021

Genomförd på uppdrag av revisorerna
februari-april 2022

Södertälje kommun

Granskning av årsredovisning 2021

EY

Building a better
working world

Innehåll

1. Sammanfattning	2
2. Inledning	4
2.1. Bakgrund.....	4
2.2. Syfte, revisionsfrågor och avgränsning.....	4
2.3. Genomförande	5
3. Granskningsresultat	6
3.1. Förvaltningsberättelse	6
3.2. Räkenskaper	8

1. Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Södertälje kommun granskat årsredovisningen för 2021. Uppdraget utgör en obligatorisk del av den årliga granskningen.

Syftet med granskningen är att bedöma om årsredovisningen är upprättad enligt lag och god redovisningssed samt om resultaten är förenliga med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning. Granskningen har utförts enligt god revisionsmed i kommunal sektor.

Vår sammanfattande bedömning utifrån vår granskning är:

- ▶ Att årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad enligt gällande regelverk.
- ▶ Vi har inte noterat några väsentliga avvikelser från god redovisningssed vad gäller årsredovisningens bild av verksamhetens ekonomiska resultat och ställning
- ▶ Att förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.
- ▶ Att utfallen i årsredovisningen är förenliga med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i ett finansiellt perspektiv.
- ▶ Att utfallen i årsredovisningen delvis är förenliga med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i ett verksamhetsperspektiv.

Årets resultat uppgår till 454 mkr för kommunen vilket är 330 mkr högre än budget och 188 mkr högre än föregående år. Kommunen klarar det lagstadgade balanskravet.

Viktigare iakttagelser som gjorts under granskningen är:

- ▶ En fullständig årsredovisning har erhållits i sent skede.
- ▶ För två konton i huvudboken noterades brister. För det ena hade en avstämning inte gjorts per den 31 december 2021 och saldout uppgick till 8 mkr och avsåg upplupna intäkter. För det andra hade bedömning inte gjorts avseende sannolikhet att fordran skulle regleras och efter vår avstämning med kommunen borde ca 8 mkr ha redovisats som en osäker fordran och således påverkat resultaträkningen per 2021-12-31.
- ▶ Tidigare har vi noterat behov av att förstärka underlag och bedömningar vad gäller deponiskulder. I samband med bokslutet har reserverna ökat med 26 mkr baserat på en extern bedömning som utförts. Reserverna uppgår nu till 94 mkr.
- ▶ Efter byte av ekonomisystem har kommunen haft problem att få ut ett komplett anläggningsregister som uppfyller krav enligt god redovisningssed. Problem kvarstår fortsatt men kommunen arbetar med att avhjälpa dessa i samverkan med systemleverantören.
- ▶ Hemtjänsten har redovisat omfattande underskott under flera år i förhållande till av fullmäktige fastställd budget vilket är bekymmersamt. Underskottet för 2021 är ca 41 mkr.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi kommunen att:

- ▶ Se över bokslutsprocessen i syfte att effektivisera och tidigarelägga denna.
- ▶ Säkerställa att samtliga konton omfattas av avstämningar i samband med årsbokslutet.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

I Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) regleras externredovisningen för kommuner och regioner. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning (RKR).

Revisionsobjekt är Södertälje kommun, vars kommunstyrelse enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

När det gäller nämndernas redovisning, ska den enligt kommunallagen utformas på det sätt som fullmäktige bestämmer och granskas i Södertälje kommun inom ramen för den grundläggande granskningen.

2.2. Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med Lag om kommunal bokföring och redovisning. Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (12 kap. 2 §) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet, vilket sker inom ramen för revisionsberättelsen.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- ▶ Är årsredovisningen upprättad enligt gällande regelverk (LKBR och RKR)?
- ▶ Finns väsentliga avsteg från god redovisningssed i kommuner vad gäller årsredovisningens beskrivningar av verksamhetens ekonomiska resultat, budgetutfall, finansiering och ekonomiska ställning?
- ▶ Är förvaltningsberättelsen förenlig med årsredovisningens övriga delar?
- ▶ Efterlever kommunen kommunallagens krav på en ekonomi i balans?
- ▶ Är utfallen helt förenliga med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i ett finansiellt perspektiv?
- ▶ Är utfallen helt förenliga med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i ett verksamhetsperspektiv?

Granskningen innebär en bedömning av om årsredovisningens innehåll motsvarar normgivning och att de redovisade utfallen är förenliga med kommunallagen och kommunens egna styrdokument. Kriterierna bedömningarna hämta från:

- ▶ Kommunallagen (KL)
- ▶ Lagom om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- ▶ Rekommendationer från rådet för kommunal redovisning (RKR)
- ▶ Riktlinjer för god ekonomisk hushållning
- ▶ Fullmäktiges budget

2.3. Genomförande

Granskningen omfattar:

- ▶ Förvaltningsberättelsen
- ▶ Resultaträkning
- ▶ Balansräkning
- ▶ Kassaflödesanalys
- ▶ Sammanställd redovisning
- ▶ Drift- och investeringsredovisning
- ▶ Noter

Granskningen har utförts enligt god revisionsred för kommuner.

Avgränsning och inriktning har skett efter en bedömning av väsentlighet och risk. Fel i räkenskaperna betraktas som väsentliga om de är av sådan omfattning eller typ att de, om de varit kända för en välinformerad läsare av årsredovisningen hade påverkat dennes bedömning av kommunen. Detta kan inkludera såväl kvalitativa som kvantitativa fel. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma.

Granskningen har påbörjats innan årsredovisningen slutligt fastställts. Iakttagelser som gjorts under granskningen har löpande kommunicerats och har beaktats av kommunens redovisningsansvariga. Vi noterar att en fullständig årsredovisning var färdig den 30 mars vilket medför att tiden för att färdigställa granskningen är begränsad.

3. Granskningsresultat

3.1. Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen ska i och med införandet av LKBR och RKR R15 Förvaltningsberättelse ha följande underrubriker:

- Översikt över verksamhetens utveckling
- Den kommunala koncernen
- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Händelser av väsentlig betydelse
- Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten
- God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning
- Balanskravsresultat
- Väsentliga personalförhållanden
- Förväntad utveckling

Om inte annat anges i R15 ska under varje huvudrubrik upplysningar lämnas om så väl kommunen som juridisk person och som koncern.

Bedömning: Vi bedömer att förvaltningsberättelsens disposition är i linje med LKBR och RKR R15.

3.1.1. Översikt över verksamhetens utveckling

Utvecklingen ska redovisas genom att aktuellt år jämförs med tidigare år och väsentliga förändringar kommenteras. Det gäller såväl utvecklingen sedan föregående år som längre trender. Lämpligtvis sker redovisningen i tabellform.

Bedömning: Vi bedömer att beskrivningen av verksamhetens utveckling är tillfredsställande.

3.1.2. Den kommunala koncernen

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en översiktlig beskrivning av de enheter som ingår i den kommunala koncernen. Upplysningar ska också lämnas om privata utförare om de är av väsentlig betydelse. Beskrivningen kan ske med stöd av ett eller flera organisationsscheman/tablåer.

Bedömning: Vi bedömer att beskrivningen av den kommunala koncernen är tillfredsställande.

3.1.3. Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om sådana förhållanden som inte redovisas i balansräkningen eller i resultaträkningen men som är viktiga för bedömningen av den kommunala koncernens och kommunens resultat eller ekonomiska ställning.

Övrigt krav på innehåll i detta avsnitt är:

- Analys av väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer samt vidtagna åtgärder. Upplysningar ska särskilt lämnas för finansiella risker och hur de hanterats.

- Upplysningar om de totala pensionsförpliktelserna för kommunkoncernen och kommunen samt en uppföljning av fullmäktiges riktlinjer för förvaltningen av pensionsmedel enligt normerat schema.
- Ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet kan också redovisas i avsnittet

Bedömning: Vi bedömer att beskrivningen i avsnittet 2.3 ger en god förståelse för utvecklingen utifrån de olika underrubrikerna. Informationen bedömer vi ligger på en lagom detaljningsnivå.

Kommunen redovisar i tabell huruvida Finanspolicyn efterlevs, vilket är positivt. "Andel real skuld" överstiger vad måttet max får vara och har inte kommenterats, vi har dock tagit del av det dokumenterade beslutet som ligger till grund för avsteget.

3.1.4. Händelser av väsentlig betydelse

Upplysning ska lämnas om hur händelser av väsentlig betydelse påverkar de finansiella rapporterna. Upplysningen kan exempelvis innehålla beskrivningar utifrån nettoinvesteringar, skulder, intäkter, kostnader, och årets resultat. Exempel på händelser kan vara:

- Köp, försäljning, etablering och nedläggning av verksamhet
- Omstruktureringar
- Ingångna avtal med väsentlig påverkan på verksamheten
- Större investeringar
- Betydande rättstvister

Bedömning: Vi bedömer att redovisningen av händelser av väsentlig betydelse är tillfredsställande.

3.1.5. Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om väsentliga aspekter avseende styrning, uppföljning och intern kontroll för den kommunala koncernen och kommunen. Avsnittet kan beskriva:

- Ansvarsstruktur – styrenheter
- Centrala styrdokument
- Mål, budget och ramar
- Planering, uppföljning och uppsikt
- Intern kontroll

Bedömning: Vi bedömer att redovisningen av styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten är tillfredsställande.

3.1.6. God ekonomisk hushållning

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av om mål och riktlinjer med betydelse för god ekonomisk hushållning (enligt kommunallagens 11 kap. 6 § första och andra stycket) uppnåtts och följts. Revisorerna ska bedöma om utfallen i årsredovisningen är förenliga med fullmäktigemålen.

Bedömning: Redovisningen av god ekonomisk hushållning görs i en bilaga till årsredovisningen. Vi bedömer att utvärderingen av god ekonomisk hushållning utifrån kommunfullmäktiges riktlinjer är tillräcklig. Måluppfyllelsen redovisas i löpande text till skillnad från tidigare år då resultaten kunde avläsas i tabellform. Samtidigt är vår bedömning att läsaren får en god analys av resultat och målavvikelser direkt i anslutning till målredovisningen. Läsaren kan även utläsa kommunens egen bedömning av resultatet vilket är positivt.

3.1.7. Balanskravet

Balanskravet innebär att kommunens budget och årliga utfall ska vara positiva och att underskott ska återställas kommande år, såvida kommunfullmäktige inte beslutar om annat och hänvisar till "synnerliga skäl". Beräkningen av balanskravsresultatet, som är kopplat till kommunallagens bestämmelser, ska i förvaltningsberättelsen följa ett föreskrivet schema.

Bedömning: Vi bedömer att kommunens redovisning och beräkning av balanskravet är tillräckligt.

3.1.8. Väsentliga personalförhållanden

Förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om väsentliga personalförhållanden i den kommunala koncernen och kommunen, bland annat ska upplysningar om de anställdas frånvaro på grund av sjukdom under räkenskapsåret lämnas.

Uppgifter om personalen, sjukfrånvaro och jämställdhet redovisas i avsnittet: Viktiga förhållanden för resultat och ställning.

Bedömning: Vi bedömer att beskrivningen av väsentliga personalförhållanden är tillräcklig.

3.1.9. Förväntad utveckling

Förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om kommunens och koncernens förväntade utveckling. Upplysningarna ska avse dels vad som faktiskt är känt om framtiden, dels förväntningar som finns och som är baserade på konkreta kända förhållanden som berör koncernen och kommunen direkt eller indirekt. De risker som och osäkerhetsfaktorer som är förknippade med dessa förhållanden ska kommenteras.

Bedömning: Vi bedömer att beskrivningen av kommunens förväntade utveckling är tillräcklig.

3.2. Räkenskaper

3.2.1. Årets resultat

Kommunen redovisar ett resultat uppgående till 454 mkr. Det positiva resultatet förklaras främst av höga skatteintäkter och statsbidrag.

Verksamhetens nettokostnader har ökat med 1,4 % samtidigt som skatteintäkter och generella bidrag har ökat med 4,7 %.

Kommunen (Mkr)	2021	2020	2019
Folkmängd	101 209	100 111	98 979
Verksamhetens intäkter	1 100	1 138	1 088
Verksamhetens kostnader inkl avskrivningar	7 101	7 054	6 918
Skatteintäkter och statsbidrag	6 407	6 117	5 846
Nettokostnad i % av skatteintäkter och statsbidrag	93,7	96,7	99,7
Resultat	454	266	70

Nämnderna redovisar en positiv budgetavvikelse om 95 mkr. Fyra nämnder redovisar ett underskott som uppgår till mellan -0,2 mkr till -3,3 mkr. Budgetöverskott presenteras för övriga nämnder där Socialnämnden, Äldreomsorgsnämnden och Utbildningsnämnden (37 mkr) avviker mest i kronor.

Socialnämndens överskott om 30 mkr förklaras av att utbetalt bistånd blivit lägre än budgeterat, ej budgeterade intäkter från Migrationsverket samt ej förbrukade kommunbidrag för ny familjecentral.

Äldreomsorgsnämndens överskott om 21 mkr förklaras av lägre volymer än budgeterat samt att nämnden har erhållit covid ersättningar som avsåg 2020. Hemtjänsten redovisar fortsatt ett underskott om 41 mkr. Kommunen arbetar fortsatt med en åtgärdsplan men den har inte till fullo uppnåtts under 2021. Hemtjänsten har redovisat omfattande underskott under flera år i förhållande till av fullmäktige fastställd budget vilket är bekymmersamt.

Utbildningsnämndens överskott om 37 mkr förklaras av högre statsbidrag än budgeterat samtidigt som att skolan har begränsat intag av vikarier för att minska smittspridning.

3.2.2. Resultaträkning och balansräkning

Resultaträkning

Mkr	Budget	Bokslut 2021	Bokslut 2020
Verksamhetens intäkter	1 047	1 100	1 138
Verksamhetens kostnader	-7 027	-6 963	-6 882
Avskrivningar	-157	-138	-171
Verksamhetens nettokostnad	-6 137	-6 001	-5 916
Skatteintäkter	4 178	4 325	4 052
Generella statsbidrag och utjämning	2 024	2 083	2 065
Verksamhetens resultat	65	406	201
Finansiella intäkter	54	212	190
Finansiella kostnader	5	-164	-125
Årets Resultat	124	454	266

Kommunen redovisar ett resultat uppgående till 454 mkr. Främst förklaras det positiva resultatet av höga skatteintäkter och bidrag från staten. Verksamhetens intäkter har minskat med 38 mkr vilket bland annat förklaras av lägre erhållen ersättning för sjuklönekostnader. Verksamhetens kostnader har ökat med 81 mkr vilket av kommunen förklaras av att flera verksamheter som stängdes under 2020 på grund av pandemin nu har startat igen. Vidare förklaras ökningen av inflation kopplat till löner och inköp. I resultatet ingår exploateringsresultat om 49 mkr.

Vår bedömning

Efter genomförda granskningsåtgärder kopplade till både intäkter och kostnader är det vår bedömning att kommunens resultaträkning inte omfattar några väsentliga avsteg från god redovisningssed eller fel i väsentlig omfattning. Vi har identifierat ett fel om 8,2 mkr som påverkar resultaträkningen, se avsnitt lakttagelser under Balansräkning nedan för beskrivning av felet. Vår bedömning är att felet inte är väsentligt för resultaträkningen.

Balansräkning

Balansräkningen har granskats utifrån följsamhet till lagen om kommunal bokföring och redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning. Vidare har respektive balanspost avstämts mot bokslutsdokumentation och underbilagor. Genom stickprovskontroller och avstämning mot sidoordnade system har kontroll genomförts att poster värderats och periodiserats på ett korrekt sätt.

lakttagelser:

Vi har tidigare år noterat avsaknad av fullständigt anläggningsregister. Kommunen har under 2021 bytt ekonomisystem vilket möjliggjort att vissa rapporter kan exporteras. Vi noterar vissa förbättringar avseende anläggningsregister men det kvarstår att även kunna exportera ut nyttjandeperiod. Informationen finns i systemet och det går att manuellt, för varje anläggning, följa upp avskrivningstid. Kommunen arbetar med att kunna få med all information vid uttag av anläggningsregister.

Vid vår granskning av upplupna intäkter inom Stadsbyggnadsnämnden, som uppgår till 9,7 mkr, har vi noterat att kontot per 2021-12-31 inte har stämts av. Vi har erhållit tre specifikationer för saldot på kontot men ingen av dessa redogör för vilka upplupna intäkter som finns per balansdagen. Vi har bett kommunen att göra en uppdaterad avstämning men har erhållit svar om att det föreligger oklarheter kring vilka upplupna intäkter som redovisats tidigare år och som faktiskt har fakturerats och vad som fortsatt är att betrakta som upplupen intäkt. Kommunen rekommenderas att snarast utreda posten avseende upplupna intäkter.

Kundfordringar har ökat från 36 mkr till 95 mkr vilket bland annat förklaras av att kommunen driver ett antal pågående projekt där delar ska vidarefaktureras till bolag inom koncernen, därför är saldot ovanligt högt i år.

Bytet av ekonomisystem har medfört att påminnelsehanteringen inte har fungerat till fullo under året. Mot slutet av året har kommunen satt upp en rutin där fakturor som är förfallna mer än 90 dagar per automatik redovisas som osäkra fordringar och kostnadsförs. Ovanstående

har fått ett antal effekter i årsbokslutet. En faktura om 4,5 mkr som skickades i mars 2021 innehöll felaktiga uppgifter på fakturan vilket medförde att den inte kom fram till rätt mottagare. Det var först när fakturan kostnadsfördes som Stadsbyggnadsnämnden uppmärksammades på att fakturan fortfarande inte hade reglerats. Kommunen har efter årsbokslutet ställt ut fakturan till rätt mottagare och även erhållit betalning.

Vi har också noterat att ett konto, som har varit ett kundfordringskonto från det gamla ekonomisystemet, inte har redovisats som osäkra fordringar trots att de är förfallna för mer än 90 dagar sedan. Kommunen har förklarat det med ett systemfel och kommer att åtgärda problemet. Per bokslutsdatum har vi dock noterat att 8,2 mkr borde ha kostnadsförts då de har förfallit. Vi har noterat felet i vår bilaga för identifierade fel.

Kommunen har under 2021 tillsammans med extern part gjort en analys av kostnaden för att återställa deponin Hall. I rapporten presenteras intervall med möjliga utfall för olika moment i återställandet, det råder dock fortsatt osäkerhet i vad slutlig kostnad kan bli. Kommunen har under 2021 gjort en kompletterande avsättning om 26 mkr, summa avsättning för återställning av Halldeponin uppgår till 94 mkr.

Vår bedömning

Efter genomförda granskningsåtgärder kopplade till både tillgångar och skulder är det vår bedömning att kommunens balansräkning inte omfattar några väsentliga avsteg från god redovisningssed i kommuner, eller fel i väsentlig omfattning. Vår bedömning att identifierade fel i resultat- och balansräkning uppgår till 8,2 mkr vilket innebär att presenterat resultat i årsredovisningen är 8,2 mkr för högt. Vi bedömer inte att felet är väsentligt för en läsare av årsredovisningen.

Kommunen har under 2021 gjort en utredning rörande kostnad för återställning av Halldeponin vilket är positivt, kommunen har också satt av medel i linje med uppskattade utgifter i rapporten.

3.2.3. Kassaflödesanalys

Vi har granskat att kassaflödesanalysens innehåll i allt väsentligt överensstämmer med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen. Granskningen har inte föranlett några noteringar.

3.2.4. Sammanställda räkenskaper

Södertälje kommun upprättar en sammanställd redovisning (koncernredovisning) för företag där kommunen har ett bestämmande eller väsentligt inflytande. I koncernredovisningen ingår således hel- eller delägda företag där ägarandelen uppgår till minst 20 procent av röster och kapital.

Den sammanställda redovisningen omfattar resultat- och balansräkning, kassaflödesanalys och noter. Vi har granskat gjorda koncernelimineringar stickprovsvis samt analyserat förändringen mellan ingående och utgående eget kapital.

Då kommunens innehav av aktier och andelar i dotterbolag finns i moderbolaget SKF AB är det således dess koncernredovisning som konsolideras med kommunen. Vid konsolidering

mellan bolagskoncernen och dess bolag har anpassningar gjorts till LKBR samt RKR´s rekommendationer.

Koncernredovisningen har erhållits mycket sent. Kommunen har redovisat samma koncernjusteringar som föregående år.

Vår bedömning

Vi bedömer att de sammanställda räkenskaperna i allt väsentligt är upprättade i enlighet med LKBR och RKR R16. Vid granskningen har inga fel av väsentlig karaktär identifierats.

3.2.5. Noter

Vi har granskat de notupplysningar som lämnas med fokus på att fullständiga upplysningar lämnas, att notupplysningarna hänger samman med ovanstående räkningar och att dessa korrekt avspeglar de underliggande räkenskaperna.

Vår bedömning

Vår bedömning är att årsredovisningen i allt väsentlig lämnar tillräckliga tilläggsupplysningar i noter.

3.2.6. Drift- och investeringsredovisning

Vi har analyserat drifts- och investeringsredovisningen och stickprovsvis stämt av ingående poster mot vår granskning av resultat- och balansräkning.

Vår bedömning

Vår bedömning är att drifts- och investeringsredovisningen som presenteras är tillfredsställande.

Mikael Sjölander
EY, Certifierad kommunal revisor
Kundansvarig

Rebecca Ersryd
EY, Auktoriserad revisor
Ansvarig för granskning av räkenskaper